

Billund Landdistriktsråd (BLDR)

www.bldr.dk

Tid	Onsdag den 2. juni 2021, kl. 19-22.
Sted	Hos Torben Jensen, Bolding Apartments, Boldingvej 11, 7250 Hejnsvig.
Deltagere	<ul style="list-style-type: none">• Gæst: Mogens Jørgensen, DF• Filskov: Johan Andersen, Holger Villumsen• Hejnsvig: Torben Jensen• Skjoldbjerg-Almstok: Mette Knudsen• Stenderup-Krogager: Lona Linding, Leif Kruse• Sdr. Omme: Jørgen Svanberg, Eva-Lene Nielsen• Urup-Nollund Eg: Uffe B. Jensen, Laila Toudal• Vesterhede: Susanne Jensen, Jørgen Johansen• Vorbasse: Ole Gram
Afbud	Hans Peter Kristiansen, Skjoldbjerg
Fraværende	Heidi Petersen, Vorbasse
Referent	Holger Villumsen

REFERAT

1	<p>Kommunalvalg 2021 – Partirunde</p> <p>Afbud fra Ulrich Kristensen, Borgerlisten.</p> <p>Oplæg v/ Mogens Jørgensen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Meget kort oplæg. Jeg repræsenterer landsbyernes og landdistrikternes parti. Vi i DF føler, at vi kæmper en hård og ensom kamp. Politik og virkelighed passer ikke sammen. <p>Debat:</p> <ul style="list-style-type: none">• Hvordan vil du undgå, at byrådets beslutninger skader landdistrikterne? MJ ønsker ændringer i kommunens landdistriktspolitik, men arbejdet foregår på betingelser, som vanskeliggør gennemførelse af ændringer. Alle spørgsmål fremlægges som enkeltsager, hvilket MJ oplever som et problem. Når en byrådsbeslutning i en konkret sag skader et landdistrikt, fx lukning af et plejehjem eller beskæring af en busrute, så bliver dette distriktet mindre attraktivt at bo i. Byrådsmedlemmer med bopæl i det skadelidte distrikt og medlemskab af et af de store partier (V & S) stemmer i enkeltsager ofte ikke med deres gruppe, hvilket gruppen tolererer, men disse lokale repræsentanter står helt ene. Byrådsmedlemmer med bopæl i landdistrikterne støtter ikke hinanden på tværs af landdistrikter, og de holder ikke sammen imod forringelse af landdistrikterne. Flertallet af byrådsmedlemmer bor i landdistrikterne. Som byrådspolitiker møder MJ repræsentanter for BLDR én gang årligt, men derudover møder han ingen sager eller spørgsmål om landdistriktspolitik, og han får ikke viden om, hvem der er landdistriktskonsulent.• Bør byrådet møde BLDR mere end én gang årligt? MJ: Som byrådspolitiker føler han sig magtesløs overfor et etableret system. Om løsnin-
----------	---

	<p>gen er mere end ét årligt møde mellem byrådet og BLDR, kunne han ikke vurdere.</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvilke initiativer tager DF? MJ: DF har ikke en strategisk tilgang eller projekter, der kan ændre på det. Vi har nok at gøre med at forhindre ubehageligheder. Vi når ikke frem til visioner. Hvad kan bidrage til, at vi får mere turismeaktivitet i landdistrikterne? MJ: Ser gerne andre tilbud end megaattraktionerne Legoland og Lalandia. Wowpark er en god nyhed. Ønsker mere enkle attraktioner som fx Madsby i Fredericia. Landdistrikterne ønsker en sløjfebus, der om sommeren giver turister uden bil mulighed for at komme rundt i kommunen. Hvad er jeres holdning? MJ: Byrådet får kun analyser, der viser, at busserne generelt er overflødige. Der bør være noget nyt at opleve, hvis der skal køre busser med turister til landdistrikterne. Oplevelser er ikke kun store attraktioner. Oplevelser kan også være fx en kirke, Museumsgården Karensminde, CoC-legepladser, eller en vandresti i et naturområde. MJ: Aha. Afsluttende kommentar fra MJ: I bør ansøge LAG om midler. Jeg sidder i den lokale LAG, hvor vi kun ser ansøgninger fra Vejen. Søg bistand fra Merete Juul, Landdistriktshuset.
2	<p>Cykelfolder</p> <ul style="list-style-type: none"> Lucas Møller Hansen, Sdr. Omme meldte afbud til aftenens møde. Han skulle have redegjort for et initiativ til skabelse af en folder om cykelstier i Billund Kommune. De fleste byer har nu cykelstier eller er ved at blive forbundet med cykelstier. Ringest stillet er Stenderup-Krogager, men på det seneste har nye spidskandidater til kommunalvalget talt om at gøre den nedlagte jernbanestrækning fra Grindsted mod Bramming til cykelsti. På denne baggrund bør vi have et overblik, som præsenteres i en folder med kort.
3	<p>Godkendelse af referat fra sidste møde.</p> <ul style="list-style-type: none"> Godkendt.
4	<p>Orientering fra formanden.</p> <ul style="list-style-type: none"> Interessen for ansøgning af midler fra landdistriktspuljen har været begrænset i månederne med coronaepidemi, hvor social kontakt mellem borgerne har været begrænset. Nu er der igen mulighed for at mødes om udvikling af projekter. Bevilgede projekter skal være gennemført og afregnet indenfor to år. Grundet tilstanden under corona ansøger vi Billund Kommune om en midlertidig forlængelse på ét år. LAG Billund-Vejen har tilsvarende et tilsvarende fald i interessen for økonomiske midler til projekter.
5	<p>Status Saneringspuljen.</p> <ul style="list-style-type: none"> Overtagelse af et hus i Løvlund er på vej igennem processen for overtagelse. Der er mulige overtagelsesprojekter i henholdsvis Hejnsvig og Sønder Omme.

	<ul style="list-style-type: none"> • Overtagne huse i henholdsvis Filskov og Vorbasse er fjernet, og de istandsatte grunde uden bygninger er nu ved at blive solgt. • Ingen nye huse blev føjet til saneringsliste. På hvert BLDR-møde kan landdistrikterne oplyse om huse, der ønskes renoveret eller nedrevet. • Diskussion om tilgang til overtagelse af forfaldne huse. Huse kan ikke overtages blot fordi de er forfaldne. Kun henvisning til konstateret tilstedeværelse af rotter gør indgriben mulig for kommunen, men ikke nødvendigvis til køb. Ejere har ret til at lade deres huse forfalde. Dialog med ejere om renovering eller køb med henblik på renovering eller nedrivning er den eneste farbare vej for Saneringspuljen. Dog rejstes spørgsmålet, om Saneringspuljen kan finansiere rydning af en matrikel uden ejerskifte?
<p>6</p>	<p>Arbejdsgruppen til planlægning af Kommunalvalgmødet 2021.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Et forslag til indbydelse blev fremlagt. Med den følger en række spørgsmål, som to kandidater fra hver liste inviteres til at svare på i et panel. Med kommentarer godkendt. • Kandidaterne bedes læse A) De enkelte landdistrikters udviklingsplaner på https://bldr.dk/landdistrikter/ B) De til planafdelingen indsendte bidrag (som vi bør medsende). • Indbydelserne udsendes inden sommerferien.
<p>7</p>	<p>Kommuneplanen</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kommuneplanen 2021-2033 for Billund Kommune</i> er efter byrådets vedtagelse den 20. april i otte ugers offentlig høring til fredag den 2. juli 2021. – BLDR diskuterede planens tekst om landdistrikterne. • Efter en ændring af planloven skal opdaterede kommuneplaner nu også indeholde afsnit om strategisk planlægning til udvikling af landsbyerne. Planloven fokuserer i den fysiske planlægning ikke på landdistrikter som helheder af bymæssig bebyggelse og åbent land, men den fokuserer på udvikling. Billund Kommunes planafdeling var ikke i besiddelse af det nødvendige materiale til løsning af denne opgave og anmodede derfor BLDR om hjælp til indsamling af viden. • BLDR imødekom planafdelingens anmodning om assistance. Samarbejdet indledtes den 23. juni 2020 med et møde på rådhuset mellem to repræsentanter fra planafdelingen og to repræsentanter fra BLDR. Overfor BLDR oplyste planmedarbejderne, at de var vidende om, at landdistrikterne har aktive sociale miljøer og velfungerende lokalråd, der samarbejder i BLDR. De så derfor ikke noget behov for rådhusstyret indsats til udvikling af landdistrikterne, men lov er lov, og kommuneplanen skal derfor naturligvis tilføjes afsnit om udvikling i landdistrikterne. Planafdelingen var i færd med at udarbejde et spørgeskema til indsamling af information om landdistrikterne. Spørgeskemaet ønskedes udsendt til og besvaret af lokalrådene. Efter nærmere aftale udsendte BLDR primo august planafdelingens skema til lokalrådene. Spørgeskemaet var i løbet af sommeren blevet udformet på rådhuset gennem ombrydning af et spørgeskema, som planlæggerne havde hentet i Realdanias nye publikation <i>Længe leve landsbyerne</i>. • Lokalrådene besvarede og indsendte undersøgelsesskemaerne direkte til planafdelingen til den af planafdelingen fastsatte deadline den 18. august 2020. Gennem dette samarbejde modtog planafdelingen den af BLDR ønskede hjælp og dermed detaljeret viden til beskrivelse af landdistrikterne i Billund Kommune.

- Under mødet den 23. juni 2020 viste det sig, at planafdelingen intet kendskab havde til den af byrådet vedtagne landdistriktspolitik, der er grundlaget for vedligehold og udvikling af livet i landdistrikterne i Billund Kommune. Afdelingen viste heller ikke umiddelbart imødekommenhed overfor planudvikling på grundlag af landdistriktspolitikken, hvis organisatoriske struktur er baseret på otte landdistrikter ved siden af hovedbyen Grindsted og centerbyen Billund.
Landdistriktspolitikken er baseret på brug og vedligehold af social kapital i landdistrikterne, uanset om den enkelte borgers bolig er beliggende i en landsby eller i det åbne land. Den er ikke baseret på en skelnen mellem fysiske landsbysamfund og åbent land, da en sådan skelnen ikke vedligeholder de ressourcer, som er lokalsamfundenes udvikling er baseret på, nemlig ”stærke lokale ildsjæle og frivillige hænder” – som der står i landdistriktspolitikken.
- Under mødet den 23. juni 2021 viste planlæggerne ene og alene interesse for strategisk planlægning i landsbyer med mindst 200 indbyggere inden for byskiltet. De fokuserede på Filskov, Hejnsvig, Stenderup-Krogager, Sønder Omme og Vorbasse, der alle er centrum i et landdistrikt. Disse landsbyer kaldes i kommuneplanforslaget lokalbyer, selv om begrebet lokalby ikke anvendes i planloven.
- Derimod så planlæggerne på mødet den 23. juni 2020 det ikke som deres opgave at gennemføre strategisk planlægning for Skjoldbjerg, Vesterhede og Urup-Nollund-Eg, selv om der er tale om velafgrænsede geografiske og socialt aktive samfund. Helheden af by og land på begge sider af byskiltet indenfor et geografisk veldefineret landdistrikt (kirkesognene) vistes de ingen interesse for, selv om tallet 200 ikke er en med planloven givet fast grænse, der ikke må fraviges.
Efter dialog herom og nogle dages overvejelse på rådhuset accepterede planlæggerne dog at følge landdistriktspolitikken ved at modtage bidrag også fra disse tre landdistrikter.
- På denne baggrund ser BLDR en række problemer i det fremlagte forslag til kommuneplan 2021-2033 for Billund Kommune. Overordnet set er der to hovedproblemer:
 - A) **Ingen integration.**
Kommuneplanforslaget integrerer ikke den af Billund Kommunes byråd vedtagne landdistriktspolitik med kommuneplanen.
 - B) **Spildte kræfter.**
Kommuneplanforslaget synes ikke baseret på de skemabesvarelser, som planafdelingen har modtaget fra lokalrådene i august 2020. Skemaerne blev besvaret efter anmodning fra planafdelingen i Billund Kommune.
- Mere detaljeret ser BLDR følgende problemer:
 1. **Strukturproblem – Potentielle ignoreres.**
Billund Kommunes landdistriktspolitik er ikke integreret i kommuneplanforslagets afsnit om landsbyernes udvikling. Strukturen i forslaget til kommuneplan bygger dermed ikke på en værdsætning af social kapital, der er et centralt element i grundlaget for udvikling. Planforslagets struktur er ensidigt opbygget på en opdeling af det fysiske landskab i mange byzoner og én landzone.

Landdistrikternes udvikling drives frem af indbyggernes sociale kapital, som imidlertid ikke gives tilfredsstillende opmærksomhed med det fremlagte forslag til kommuneplan, der snævert fokuserer på landsbyernes indbyggertal frem for deres sociale kapital. Menneskelig aktivitet er det centrale omdrejningspunkt i Billund Kommunes landdistriktspolitik, lige som den også er det for reguleringen af menneskelig aktivitet i det fysiske landskab.

I planforslaget er kun fem landdistrikters centrale bysamfund genstand for beskrivelse, nemlig Filskov, Hejnsvig, Stenderup-Krogager, Sønder Omme og Vorbasse.

Derimod ignoreres de tre sidste landdistrikter, stort set. Der gives kun en meget løs hensigtserklæring om, at de små landsbyer "på sigt" vil indgå i den strategiske planlægning. Denne adskillelse mellem forskellige størrelser af landsbyer er der ikke belæg for i planloven.

Planloven sorterer eller kvalificerer ikke landsbyer efter deres størrelse. Det gør derimod *Danmarks Statistiks byopgørelse*, der kun oplyser om bysamfund med mindst 200 indbyggere.

Kommuneplanforslagets forfattere har således valgt at benytte byopgørelsen som hjælpemiddel til frasortering af mindre bysamfund, hvilket er til skade for tre landdistrikter i Billund Kommune.

Byrådet kan frit vælge at lade landsbyer med færre end 200 indbyggere være omfattet af kommuneplanens afsnit om udvikling af landsbyer og landdistrikter, hvilket fremgår af Realdanias vejledning *Længe leve landsbyerne*.

Oplysning om landdistrikternes indbyggertal i Billund Kommune kan hentes i Danmarks Statistiks opgørelse over folketal i sogne. Landdistrikterne i Billund Kommune har geografiske grænser, der følger sognegrænserne. Et landstrikts geografiske udstrækning er lig et sogn – med undtagelse af de to sogne Nollund og Urup, der tilsammen udgør ét landdistrikt. Med andre ord har forfatterne af planforslaget en meget nem adgang til indsamling af opdaterede indbyggertal i landdistrikterne.

I landdistriktspolitik er fokus på de levende mennesker og ikke på, om deres boliger er placeret på den ene eller den anden side af et byskilt. Landdistrikterne anvender alle borgeres indsats, uanset bopæl.

2. Strukturproblem – Definition af en landsby.

Ved siden af de fem lokalbyer opregner kommuneplanforslaget 13 landsbyer. Dette er problematisk af følgende grunde:

Såvel de små landsbyer med færre end 200 indbyggere som de såkaldte lokalbyer med flere end 200 indbyggere er alle reelt landsbyer.

Sondringen mellem lokalbyer og landsbyer er kunstig og volder da også forfatterne selv besvær, da de ikke anvender begreberne stringent.

I praksis anvendes sondringen til at sortere landsbyerne i to grupper, som kan få tilladelse til enten mere eller mindre byudvikling. Andet formål med begrebet lokalby ses ikke.

Holdgårdsvej er ikke en landsby, men et fængsel.

Ganske vist er det et boligområde, men Holdgårdsvej bør kategoriseres som dét, det faktisk er, nemlig et fængsel eller en institution.

Kulturhistorisk set er en landsby en bebyggelse med en lang historie bag sig. Den historiske landsby indeholdt oprindeligt mindst tre gårde med beboere, der levede af landbrug, og den var afgrænset indenfor normalt et ejerlav. Hvis der var færre end tre gårde, var der tale om en eller to enkeltgårde. Ejerlavene opstod i forbindelse med udskiftningen og matrikuleringen af landsbyjorderne for godt 200 år siden, hvor ejerlavene erstattede bylavene, som var sociale fællesskaber. Med tiden kunne en landsby brede sig over flere ejerlav.

Holdgårdsvej har ingen af disse karakteristika.

Om de øvrige 12 landsbyer kan vi sige, at 11 af dem allerede indgår i et af de otte landdistrikter. Kun Løvlund er ikke med, da den er knyttet centerbyen Billund.

3. Struktur – Brug af disposition.

Vi savner brug af en disposition, der anvendes ensartet på alle bysamfund. Dette

gælder uanset bysamfundets størrelse eller hvor meget, der er at beskrive. I den foreliggende form giver beskrivelserne et rodet indtryk. Resultatet er, at landdistrikterne ikke ser sig beskrevet på en måde, der omfatter alle deres kvaliteter.

Dispositionen for alle byer i kommuneplanen omfatter beskrivelse af:

- a) Portræt, dvs. historie og fremtræden,
- b) Potentialer, dvs. hvad kan strategisk planlægning bygge på,
- c) Udvikling, dvs. i antal indbyggere, i arealer til forskellige typer brug, trafik og andre forhold af strukturel karakter, som ikke allerede er beskrevet under punkt b,
- d) Rekreative faciliteter og
- e) Landskab, dvs. status og muligheder for anvendelse til ikke kun erhverv.

Kun beskrivelserne af Grindsted og Billund indeholder beskrivelse af uddannelse og kultur plus fritid. Beskrivelsen af landdistrikterne bør imidlertid også udstyres med beskrivelse af disse punkter af disse grunde:

- f) Uddannelse. Tilstedeværelsen af mulighederne for undervisning og pasning af børn er af overordentlig stor betydning for børnefamilier og for bosættere.
- g) Kultur og fritid. Er der noget vi har i landdistrikterne, så er det tilbud og muligheder indenfor kultur og fritid. Vi har såvel bygninger som aktivitet. Dette er landdistrikternes fundament for opbygning af social kapital på tværs af generationer.

4. Indhold – kvalitet.

Beskrivelserne af de fem lokalbyer fremtræder meget uensartet, og landdistrikterne ser sig meget utilstrækkeligt beskrevet. Der mangler en rød tråd igennem de fem beskrivelser, som kun viser svage tegn på en ensartet og stringent tilgang til opgavens løsning.

Det generelle indtryk er, at forfatterne har temmelig begrænset kendskab til forholdene i Billund Kommunes landdistrikter. De fem lokalbyer ser sig ikke beskrevet på kvalificeret vis. De tre landdistrikter Skjoldbjerg, Vesterhede og Urup-Nollund-Eg ser sig slet ikke beskrevet men må nøjes med en løsning "på sigt".

Selve vidensindholdet er med andre ord af højst tvivlsom kvalitet.

Landdistrikterne udarbejder en liste over alle ukorrektheder i beskrivelserne af deres egne områder, som tilsendes Billund Kommune.

5. Indhold – datagrundlag.

BLDR konstaterer, at planafdelingen næppe har benyttet det materiale, som den modtog i august 2020 fra landdistrikterne, hvilket ikke er befordrende for fremtidigt samarbejde.

BLDR opfordrer Billund Kommune til at benytte faktisk rigtige data. Såfremt rådhuset ikke selv er i besiddelse af dette, bør det henvende sig til eksterne fagfolk eller andre personer med faktisk viden.

- Beslutning: BLDR skriver og sender et hørings svar til byrådet inden deadline den 2. juli.
- Lokalbyerne gennemgår beskrivelserne af dem selv og sender alle ukorrektheder på en specificeret liste til BLDRs sekretær på hfv@adr.dk.
Deadline senest den 14. juni kl. 08.00.

8	<p>CoC-mødet d. 27. maj, Billund</p> <ul style="list-style-type: none"> • CoC / Capital of Children / Børnenes hovedstad blev etableret for 10 år siden. I de første fem år skete der vist ikke ret meget, men nu breddes projektet ud i kommunen. • Flere lokalråd har deltaget i et møde på indbydelse fra CoC, som ønsker samarbejde med lokalrådene. Coc modtager gerne idéer og leverer gerne selv idéer. • Containerprojekt: CoC ønsker at opstille containere med i landsbyerne, hvor lokale kan søge information og afgive forslag, der medvirker til udvikling af landsbyerne og til at få opmærksomhed. CoCs prospekt udsendes som bilag.
9	<p>Nye placering af Frirum.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Frirum er et legeanlæg, som er en del af Playlineprojektet i Billund. Det skal fjernes, da arealet skal anvendes til andet formål. Ny opstilling kan ske på et offentligt ejet areal, hvor lovlig opstilling er mulig. Flytningen er gratis for modtager. • Lokalrådene har mulighed for at overveje tilbuddet og afgive svar på BLDRs næste møde.
10	<p>Åbningstider på de lokale genbrugspladser</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokale genbrugspladser findes i Filskov, Vorbasse og Sdr. Omme. Ønskes dialog med BK om ændring af åbningstiderne? Nej.
11	<p>Orientering fra lokalområderne. Udskydes sandsynligvis pga. tidsmangel.</p> <p>Filskov: Opførelsen af legeplads i anlægget er forsinket på grund af det våde forår. Mellem Slåenvej og Banevej påbegyndes opførelse af 13 lejeboliger om kort tid.</p> <p>Hejnsvig: Vi ansøger fonde om tilbehør til ny kommunal skole, der opføres i 2023. Vi gennemfører også en lokal indsamling af penge.</p> <p>Sdr. Omme: Den planlagte projektafslutningsfest er nu aflyst. Pengene anvendes i stedet på forskønnelse af arealet ved gården i lyskrydset, overfor kroen.</p> <p>Skjoldbjerg-Almstok: Udskifter et gulv i Medborgerhuset. Har modtaget 100.000 fra Norlys.</p> <p>Stenderup-Krogager: Til fremme af færdselssikkerhed kommer nu 70-km-skilte på Tingvejen. Håber på snart at kunne komme ud med en positiv melding om plejecentrets fremtidige anvendelse. Seks nye lejeboliger opført af Varde Boligselskab er netop taget i brug, men desværre med uheldig indretning – rettidig dialog kunne have modvirket dette.</p> <p>Urup-Nollund-Eg: Der har været udskiftning af ejere i tre-fire huse.</p> <p>Vesterhede: Der er meget stor tilfredshed med den nye kommunale legeplads. Nyt tag på kirken er på vej.</p> <p>Vorbasse: Intet egentligt nyt at berette. Vejdirektoratet reagerer forhåbentligt snart på vor henvendelse for længe siden.</p>
12	<p>Mødedatoer 2021.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onsdag 25. august, Urup. • Onsdag 6. oktober, offentligt valgmøde, Vorbasse.

	<ul style="list-style-type: none">• Onsdag 27. oktober, Stenderup-Krogager. Ansøgninger til landbrugspuljen behandles. Turismeprojekt ved Henrik Willadsen.• Mandag 22. november, Sdr. Omme?
13	Punkter til dagsorden, næste møde <ul style="list-style-type: none">• Landdistriktpuljen løbende.• Frivillighed.• Turisme.• Valg.
14	Eventuelt. <ul style="list-style-type: none">• Intet.